

OBSAHOVÝ MANUÁL

k štátnicovým otázkam pre bakalárske štúdium v odbore Sociálna práca, študijný program Misijná a charitatívna práca, zo štátnicového predmetu

SOCIÁLNA PRÁCA A SOCIÁLNE ZABEZPEČENIE (AR 2022/2023)

1. Historický prierez vývoja sociálnej práce a sociálnej politiky v období 1. st. až 1.pol.19. st. – vybrané osobnosti a kľúčové udalosti.

- Fenomén pomoci v dejinách: v staroveku (antike), stredoveku a novoveku až po nástup industrializácie
- Starovek:
 - sociálna starostlivosť v Starom zákone (Desatoro, sociálna spravodlivosť u Židov, oslobodenie), v Novom zákone a v Skutkoch apoštolov (radikálna láska Ježiša Krista – „milujte svojich nepriateľov“);
 - vplyv kresťanstva na rozvoj sociálnej starostlivosti - služba prvých kresťanov, diakonia,
 - významné osobnosti a ich vplyv na vývoj sociálneho zabezpečenia: filozofi Solón, Platón, Aristoteles, kresťanská filantropia,
- Stredovek:
 - rozvoj západného mníšstva, kláštory, špitále (11.st., Bratislava -
 - významné rády: benediktíni, františkáni, dominikáni, lazaristi, vincentíni, antoniti, maltézske rytieri, a i.
 - významné osobnosti: sv.Alžbeta Durínska, Sv.Anežka Česká, sv.František z Asissi
 - domovské právo
- Novovek:
 - intervencia miest a štátov, cechy a spolky v Rakúsko-Uhorsku
 - jezuitské redukcie,
 - významné osobnosti a ich vplyv na vývoj sociálneho zabezpečenia: utopisti T. Moore, T.Campanella, R.Owen, (...)
 - Historický vývoj sociálnej práce v 19. st.: významné osobnosti sociálnej práce: Octavia Hill, Mary Richmond, Jane Adams, Alice Salomon, Elizabeth Fry

2. Prierez vývoja sociálnej práce a sociálnej politiky od 2.pol.19 st. po rok 1989 (prevažne 20.st.) v Európe a na Slovensku.

- 3 novodobé systémy pomoci chudobným (19.st.): Viedenský systém (Rakúsko-Uhorsko, 1.pol.19.st), Elberfeldský systém (1867) a Štrasburgský systém
- Združenie charitatívnych organizácií (COS) – USA, GB (r.1869)
- Vývoj metód sociálnej práce od 2.pol. 19.st. – súčasnosť:
 - 2.pol.19. st. v UK rozvoj komunitnej SP (O.Hill) a skupinovej SP (J.Adams)
 - 20.-30.roky v USA rozvoj prípadovej SP (Mary Richmond)
 - povojnové obdobie - 50 r. 20.st. (USA a vývoj komunitnej SP, E. Lindeman)
 - fáza preberania klasic. americ.modelov SP
 - spájanie prípadovej, skupinovej, komunitnej SP v USA – 50.-60.r.20.st
 - kritické obdobie - 60.-80.r. 20.st
 - postmoderné obdobie metód SP - od 80.r.20 st. po súčasnosť
- „domovský zákon“ (od r.1886 - 1948)

- začiatky profesionalizácie SP: sociálna legislatíva, vznik inštitúcií sociálnej politiky a sociálnej práce - Ministerstvo sociálnej starostlivosti (r.1918), Sociálny ústav ČSR (r.1923),
- Vplyv sociálnej náuky Cirkvi na vývoj v sociálnej politike – od vzniku 1.sociálnej encykliky Leva XIII. Rerum Novarum, 1881
- Významné osobnosti sociálnej politiky a sociálneho zabezpečenia v 19. st. (2.pol.19. st.): Otto von Bismarck a jeho sociálne zabezpečenie
- Významné osobnosti soc. politiky v Európe: Keynes, Beveridge, Myrdal a v ČS: P. Pitter
- Významné osobnosti soc. práce a ich aktivity v 20. st. v ČSR a SR: A. Masaryková, E.M. Šoltéssová
- Systém podpory v nezamestnanosti: Gentský systém vyplácania podpôr v nezamestnanosti (od r.1925)
- Fázy rozvoja SP na Slovensku:
 - do r. 1918 → charitatívna starostlivosť o chudobných, vojnové siroty, vdovy; 1.náznaky organizovanej štátnej pomoci
 - 1918 – 1938 → vznik inštitucionalizovanej SP (formálne utvorenie práv. noriem soc.systému, soc.legislatíva), Ministerstvo sociálnej starostlivosti (Praha),
 - 1938 – 1948 → účelová soc.politika zameraná na pôrodnosť, vojn.invalidov, siroty, vdovy; zavedenie rod.prídavkov
 - 1948 – 1989 → centralistické riadenie soc.politiky (totalitný socializmus, štát preberá zodpovednosť za občanov), preferovanie ústavnej starostlivosti a nástrojov sociálnej kontroly,
 - od r.1989 → demokracia - transformácia spoločnosti (vznik mimovládnych org., integrácia SR do EÚ a jej soc.štruktúr)

3. Definícia sociálnej práce, základné pojmy soc. práce, sociálne fungovanie.

- a. Globálna definícia sociálnej práce (Melbourne, júl 2014)
- b. Definícia základných pojmov: Sociálny rozvoj. Sociálna kohézia. Sociálna spravodlivosť. Kolektívna zodpovednosť. Rešpektovanie rozmanitosti.
- c. Sociálne fungovanie (charakteristika pojmu, sociálne udalosti,)

4. Definícia sociálnej politiky, princípy, funkcie, ciele, nástroje a smerovanie sociálnej politiky na Slovensku po roku 1989.

- a. Definícia, princípy, funkcie a ciele sociálnej politiky.
- b. Nástroje sociálnej politiky, vymedzenie a ich základná charakteristika.
- c. Smerovanie soc. politiky na Slovensku po roku 1989.

5. Sociálny štát a typológia sociálneho štátu / sociálnych politík vo svete.

- a. Definícia sociálneho štátu a teória sociálneho štátu W. Beveridge (social welfare state)
- b. Charakteristika jednotlivých typov sociálnych štátov a príklady -sociálnodemokratický, liberálny, konzervatívny (korporátny)

6. Charakteristika študijného a vedného odboru sociálna práca, interdisciplinárny charakter sociálnej práce.

- a. Charakteristika SP ako pomáhajúcej profesie. Profesionálne organizácie SP na Slovensku. Výkon SP podľa zákona č.219/2014 Z.z. o sociálnej práci. Slovenská komora sociálnych pracovníkov a asistentov sociálnej práce podľa zákona č. 219/2014, Z.z. o sociálnej práci.
- b. Atribúty vedy SP a jej špecifiká: objekt a subjekt výskumu, metódy, teória smerom k praxi, výskum v sociálnej práci.

- c. Vývoj SP ako akademickej disciplíny.
- d. Vzdelávanie v sociálnej práci na Slovensku po roku 1989.
- e. Profil absolventa sociálnej práce.
- f. Ďalšie vzdelávanie sociálnych pracovníkov (aj v zmysle zákona č. 219/2014, Z.z. o sociálnej práci a o podmienkach na výkon niektorých odborných činností v oblasti sociálnych vecí a rodiny).
- g. Vzťah sociálnej práce a iných vedných disciplín: sociálna filozofia, sociológia, pedagogika, psychologické a zdravotnícke disciplíny, kriminológia a iné.
- h. Spoločné znaky a rozdiely s inými sociálnymi vedami (konvergentný a divergentný aspekt interdisciplinarity SP).

7. Etika v sociálnej práci a etický kódex sociálneho pracovníka.

- a. Etický kódex sociálneho pracovníka a asistenta sociálnej práce na Slovensku (2015, 2019) a medzinárodný etický kódex (IFSW / IASSW, 2018).
- b. Etická zodpovednosť voči klientom.
- c. Etický problém a etická dilema.
- d. Systematický postup riešenia etickej dilemy v sociálnej práci.
- e. Komora sociálnych pracovníkov a jej význam pri riešení etických problémov a etických dilem.

8. Ľudské práva a základné princípy sociálnej práce a sociálnej politiky.

- a. Základné kategórie ľudských práv a záväznosť medzinárodných právnych noriem.
- b. Význam sociálnych práv.

9. Sociálna práca v kontexte Stratégie Európa 2020 a 2030.

- a. Význam Stratégie Európa 2020 na zabezpečenie inteligentného, udržateľného a inkluzívneho rastu
- b. Stratégia Európa 2030

10. Význam medzinárodných organizácií pre sociálnu oblasť: Organizácia spojených národov, Európska únia, Rada Európy; Medzinárodná organizácia práce (ILO), IFSW (Medzinárodná federácia sociálnych pracovníkov), IASSW (Medzinárodná asociácia škôl sociálnej práce).

11. Systém sociálneho zabezpečenia, sociálna sieť.

- a. sociálne poistenie, druhy sociálnych poistení
- b. štátna sociálna podpora - súbor príspevkov pre rodiny s nezaopatrenými deťmi zo štátneho rozpočtu,
- c. sociálna pomoc – systém dávok pomoci v hmotnej núdzi („záchranná sociálna sieť“), systém kompenzácií ŤZP, sociálne služby; systém sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately
- d. vymenovať sociálne príspevky a dávky z jednotlivých systémov.
- e. Charakteristika oficiálnej sociálnej siete – inštitúcie, organizácie v sociálnej oblasti a poskytovatelia sociálnych služieb. Multidisciplinárny prístup.
- f. Základné predpoklady pre dobre fungujúcu sociálnu sieť v kontexte sociálnej politiky a sociálnej práce.

12. Systém sociálneho poistenia

- a. úrazové,
- b. nemocenské,
- c. dôchodkové – starobné, invalidné, výsluhové, vdovecký, sirotsky,
- d. garančné,
- e. poistenie v nezamestnanosti
 - príspevky vyplácané z jednotlivých typov poistení

13. Sociálna rodinná politika (štátna sociálna podpora, sociálno-právna ochrana detí a sociálna kuratela).

- a. Systém štátnej sociálnej podpory pre rodiny s nezaopatrenými deťmi.
- b. Systém a rozdelenie náhradnej starostlivosti na Slovensku.
- c. Výkon a opatrenia SPODSK

14. Sociálna pomoc v prípade chudoby a ťažkého zdravotného postihnutia

- a. Typy chudoby na Slovensku a vo svete.
- b. Charakteristika stavu hmotnej núdze podľa zákona č.417/2013 Z.z. o pomoci v hmotnej núdzi. Dávky a príspevky v hmotnej núdzi. Životné minimum.
- c. Charakteristika ťažkého zdravotného postihnutia podľa zákona č.447/2008 Z.z. o peňažných príspevkoch na kompenzáciu. Typy príspevkov. Lekárska a sociálna posudková činnosť.

15. Sociálne služby – legislatívne vymedzenie, formy a druhy podľa zákona č.448/2008, Z.z. o sociálnych službách.

- a. Nepriaznivá sociálna situácia a krízová sociálna situácia a ich dôvody.
- b. Formy a druhy sociálnych služieb.
- c. Typy zariadení sociálnych služieb podľa druhov sociálnych služieb.
- d. Poskytovatelia sociálnych služieb.

16. Sociálna politika pre seniorov.

- a. Typy zariadení sociálnych služieb pre seniorov.
- b. Starobné dôchodkové poistenie.
- c. Sociálna práca so seniormi.
- d. Význam validačnej, reminiscenčnej terapie pre seniorov.
- e. Krízová intervencia pre seniorov ako obe domáceho násillia.
- f. Lekárska a sociálna posudková činnosť.

17. Zdravotná sociálna politika (zdravotné poistenie, nemocenské poistenie, prevencia v oblasti zdravia, kúpeľná starostlivosť).

- a. Zdravotné poistenie.
- b. Nemocenské poistenie (patrí k sociálnemu poisteniu – vypláca ho sociálna poisťovňa). Typy sociálnych udalostí v oblasti zdravia a choroby. Príspevky z nemocenského poistenia.
- c. Prevencia v oblasti zdravia podporovaná sociálnou politikou.
- d. Kúpeľná starostlivosť.

18. Sociálna politika zamestnanosti.

- a. Politika zamestnanosti a trhu práce.
- b. Príčiny nezamestnanosti, typy nezamestnanosti.
- c. Aktívne a pasívne nástroje politiky zamestnanosti.

19. Verejná sociálna správa.

- a. Systém a kompetencie orgánov verejnej správy v sociálnej oblasti.
- b. Štátna správa – ústredná a miestna.
- c. Samospráva (obec, Magistrát hl. mesta, VÚC). Verejnoprávne inštitúcie - Sociálna poisťovňa. Zdravotné poisťovne. Slovenská komora sociálnych pracovníkov a asistentov sociálnej práce. Zamestnanecké odbory (odborové združenia a zväzy).
- d. Transformácia verejnej sociálnej správy po roku 1989.
- e. Prenesenie kompetencií.
- f. Súčasné trendy a inovácie sociálnej práce a sociálnej politiky: Deinštitucionalizácia. Deetatizácia. Decentralizácia. Regionalizácia. Sociálna kohézia a inklúzia.

20. Sociálny pracovník a vzťah sociálneho pracovníka a klienta.

- a. Osobnostné a kvalifikačné predpoklady pre výkon sociálneho pracovníka v praxi v kontexte zákona č.219/2014 Z.z. o sociálnej práci.
- b. Profesionálne kompetencie a role sociálneho pracovníka v praxi.
- c. Prístupy sociálneho pracovníka v kontexte verejnej a neverejnej správy.
- d. Typy vzťahov sociálneho pracovníka s klientom.
- e. Kreovanie profesionálneho vzťahu sociálny pracovník - klient v zmysle sociálnych princípov a splnenia intervenčných postupov práce (tvorba individuálneho plánu práce s klientom, individuálneho plánu práce s dieťaťom a jeho rodinou).
- f. Hranice vo vzťahu sociálny pracovník - klient. Situácie porušenia hraníc.
- g. Kríza sociálneho pracovníka. Syndróm vyhorenia. Syndróm pomocníka.
- h. Etické dilemy vo vzťahoch s klientom.

21. Klient sociálnej práce, typológia klienta.

- a. Typológia klientov podľa kategórií vek, správanie, aktivita, problémová situácia, syndróm.
- b. Špecifiká aplikovanej sociálnej práce a prístupov sociálneho pracovníka podľa typov klientov.

22. Modely, prístupy, metódy, techniky v sociálnej práci a ich klasifikácia.

- a. Základná charakteristika v metodológii sociálnej práce
- b. Klasifikácia metód soc. práce (klasické metódy – s jednotlivcom, so skupinou, s komunitou; moderné metódy – sociálne poradenstvo, sociálna rehabilitácia, kazuistika, resocializácia, využitie psychoterapeutických techník, terénna sp, administrácia v sp, krízová intervencia, sociálna prevencia, supervízia, mediácia, metódy sp s rodinou, videotréning, modelovanie sociálnych rolí, zmocňovanie – empowerment, projektovanie v sp)

23. Prípadová sociálna práca a jej etapy.

- a. Etapy sociálnej práce s jednotlivcom.
- b. Rozdelenie, vymedzenie a opis jednotlivých etáp v nadväznosti na prácu v mimovládnom sektore, súkromnom sektore a verejnom sektore.
- c. Etapa evidencie.
 - i. Prvý kontakt s klientom ako kľúčový.
 - ii. Zásady a techniky komunikácie pri prvom kontakte s klientom.
- d. Sociálna diagnostika.
 - i. Sociálna anamnéza a diagnóza. Psychodiagnostický rozhovor.
 - ii. Sociálne hodnotenie a zhodnotenie ohrozenia klienta.
 - iii. Základné diagnostické metódy a techniky sociálnej práce.

- e. Navrhovanie riešení – plánovacia etapa
 - i. Individuálny rozvojový plán s klientom
 - ii. Sprevádzanie klienta pri plánovaní
- f. Sociálna intervencia – riešenie problému
 - i. Poradenský proces. Poradenský rozhovor. Typy komunikácie. Asertívna komunikácia. Bariéry v komunikácii.
 - ii. Sociálna terapia a iné typy terapií
 - iii. Bežná a krízová intervencia (aj v zmysle zákona č. 305/2005 Z. z. o sociálno právnej ochrane detí a sociálnej kuratele a zákona č. 448/2008 Z. z. o sociálnych službách).
 - iv. Sociálna rehabilitácia, resocializácia
 - v. Možné prístupy práce s klientom a paradigmy
- g. Ukončenie práce s klientom a vyhodnotenie: Evaluačná etapa
 - i. Ukončenie práce s klientom - kedy a za akých podmienok? Úplným vyriešením prípadu, čiastočným vyriešením, ukončenie zo strany klienta, inštitúcie.
 - ii. Evaluácia - overovanie výsledkov, celkové hodnotenie účinnosti intervencie
 - 1. Evaluácia osobných cieľov - či klient vie, čo zapríčinilo problém, čo mu pomohlo dostať sa z problému, ako mu predchádzať, naplnie cieľov SP
 - 2. Evaluácia poskytnutých služieb, ich kvality, spolupráce so soc. pracovníkom
 - iii. Katamnéza - evaluácia, ako sa klientovi darí po ukončení intervencie, ako sám predchádza problémom

24. Sociálna práca s rodinou.

- a. Funkcie rodiny.
- b. Funkčná, dysfunkčná a sociálno-patologická, afunkčná rodina.
- c. Metódy sociálnej práce s rodinou v jej prirodzenom prostredí a v náhradnom prostredí. Rodinné terapie. Rodinná konferencia a stretnutia rodinného kruhu.
- d. Zhodnotenie ohrozenia dieťaťa.
- e. Výkon a opatrenia SPODSK
- f. Diagnostické a reedukačné centrá pre deti a mládež

25. Sociálne poradenstvo – poradenský proces a druhy sociálneho poradenstva.

- a. Úrovně sociálneho poradenstva: Základné a špecializované
- b. Kvalifikačné predpoklady pre výkon sociálneho poradenstva.
- c. Legislatívne ukotvenie sociálneho poradenstva (zákon č.448/2008 Z.z o sociálnych službách).
- d. Sociálne poradenstvo vo vybraných cieľových skupinách v rámci verejnej, štátnej správy a tretieho sektora.
- e. Poradenský proces.

26. Sociálna prevencia – ciele a formy.

- a. Ciele soc. prevencie, princíp prevencie a možnosti jeho uplatnenia pri práci s maloletými a plnoletými osobami.
- b. Úrovně sociálnej prevencie a špecifiká metód podľa cieľa a cieľových skupín na jednotlivých úrovniach (použiť príklad cieľovej skupiny alebo soc.patol. javu).
- c. Formy sociálnej prevencie
 - i. Vyhľadávacia činnosť (depistáž)
 - ii. Nápravná činnosť (Výchovné a predbežné opatrenie, Kuratívna SP)
 - iii. Rehabilitačná činnosť (podľa zákona č.448/2008 Z.z. o sociálnych službách: formy, rehabilitačné stredisko, komunitná rehabilitácia)

- iv. Resocializačná činnosť (podľa zákona č.305/2005 Z.z. o sociálnoprávnej ochrane detí a sociálnej kuratele, resocializačné stredisko, resocializačný proces)
- v. Organizovanie výchovno-rekreačných táborov
- d. Resocializácia a sociálna rehabilitácia (v zmysle zákona č. 305/2005 Z. z. o sociálno právnej ochrane detí a sociálnej kuratele a zákona č. 448/2008 Z. z. o sociálnych službách).
- e. Sociálna rehabilitácia u vybraných cieľových skupín. Resocializačný proces.

27. Kazuistika ako metóda sociálnej práce – štruktúra a druhy kazuistík.

- a. Jednotlivé časti kazuistického hárku
- b. Kazuistická správa ako produkt kazuistiky. Druhy kazuistík.
- c. Etické zásady spracovania kazuistík klientov

28. Sociálna patológia a deviácia – základné pojmy, identifikačné znaky sociálnej patológie.

- a. Definícia soc. patológie a deviácie – rozlíšenie pojmov
- b. Sociálno-patologické javy – vymenovať podľa kategórií (spj patriace k závislostiam, spj vychádzajúce z násilia, spj vychádzajúce zo sociálno-ekonomických podmienok ... obchodovanie s ľuďmi, bezdomovectvo...)
- c. Norma, normalita, tolerančný limit, sociálna kontrola.
- d. Identifikačné kritériá (znaky) sociálnej patológie.
- e. Teórie príčin vzniku deviantného správania.
- f. Možnosti preventívneho a intervenčného aplikovaného prístupu v rámci sociálnej patológie a deviácie.

29. Metódy sociálnej práce s obeťami domáceho násilia.

- a. Syndróm CAN a CSA, charakteristika pojmov.
- b. Krízová intervencia a sociálno-právna ochrana detí so syndrómom CAN v zmysle zákona č. 305/2005 Z. z. o sociálnoprávnej ochrane a sociálnej kuratele.
- c. Ochrana práv dieťaťa. Dohovor OSN o právach dieťaťa (1989) a Dohovor o právach počatého dieťaťa (1999).
- d. krízová intervencia a prevencia s dospelými obeťami domáceho násilia v zmysle platnej legislatívy (zákon č.448/2008, Z. z. o sociálnych službách; zákon č.274/2017 Z. z. o obetiach trestných činov; Trestný zákon č.300/2005 Z. z.; zákon č. 171/1993 Z.z. o Policajnom zbore).
- e. Multidisciplinárny prístup. Prístup orientovaný na človeka (PCA, nedirektívny prístup). Empowerment.
- f. Rezidenčné zariadenia vhodné pre obeť násilia. Význam mimovládneho sektora v problematike domáceho násilia.

30. Sociálna práca v neziskovom sektore a dobrovoľníctvo v sociálnej práci.

- a. Charakteristika a význam mimovládneho sektoru v spoločnosti.
- b. 4 právne formy mimovládnych (neziskových) organizácií: Občianske združenie. Nezisková organizácia. Neinvestičný fond. Nadácia.
- c. Výhody a riziká mimovládneho sektora.
- d. Dobrovoľníctvo v sociálnej práci podľa zákona č.406/2011 Z.z. o dobrovoľníctve.
- e. História, súčasnosť a perspektívy dobrovoľníctva. Príprava dobrovoľníkov a práca s dobrovoľníkmi v sociálnych organizáciách.

ZÁKLADNÁ ŠTUDIJNÁ LITERATÚRA

- BOTEK, O. 2009. *Sociálna politika pre sociálnych pracovníkov*. Piešťany: PN Print.
- MÁTEL, A. – SCHAVEL, M. et al. 2011. *Aplikovaná sociálna patológia v sociálnej práci*. Bratislava: VŠ ZaSP sv. Alžbety.
- MÁTEL, A. – SCHAVEL, M. a kol. 2015. *Teória a metódy sociálnej práce I*. Bratislava: Spoločnosť pre rozvoj sociálnej práce.
- MÁTEL, A. – HARDY, M. a kol. 2013. *Vybrané kapitoly z metód sociálnej práce II*. Bratislava: VŠZaSP sv. Alžbety.
- MÁTEL, A. – HARDY, M. – BACHYNCOVÁ-GIERTLIOVÁ, D. 2015. *Teória a metódy sociálnej práce II*. Bratislava: Spoločnosť pre rozvoj sociálnej práce.
- SCHAVEL, M. et al. 2016. *Sociálna prevencia*. Bratislava: VŠ ZaSP sv. Alžbety.
- Etický kódex sociálneho pracovníka a asistenta sociálnej práce SR, 2019*. <http://socialnapraca.sk/wp-content/uploads/2019/02/Etick%C3%BD-k%C3%B3dex-rev%C3%ADzia-2018.pdf>,

ROZŠIRUJÚCA ŠTUDIJNÁ LITERATÚRA

Aktuálna legislatíva v SR.

- BRNULA, P. 2010. *Základy sociálnej práce so žiadateľmi o azyl a azylantmi*. Prešov: Iris.
- BRNULA, P. – KUSIN, V. 2013. *Fenomén pomoci v sociálnom myslení*. Bratislava: Iris.
- HETTEŠ, M. 2013. *Sociálna súdržnosť a istota v sociálnej práci*. Nitra: UKF.
- HETTEŠ, M. 2013. *Zamestnanosť a sociálna práca*. Bratislava: VŠZSP.
- HUČÍK, J. – HUČÍKOVÁ, A. 2009. *Kazuistika v sociálnej práci*. Bratislava: VŠ ZaSP sv. Alžbety.
- MATOUŠEK, O. et al. 2007. *Základy sociálnej práce*. 2. vyd. Praha: Portál.
- MATOUŠEK, O. et al. 2008. *Metody a řízení sociální práce*. 2. vyd. Praha: Portál.
- MÁTEL, A. a kol. 2016. *Etické kódexy sociálnej práce*. Bratislava: Spoločnosť pre rozvoj sociálnej práce.
- MYDLÍKOVÁ, E. 2010. *Sociálna práca v neziskovom sektore*. Bratislava: Vydavateľstvo UK.
- SCHAVEL, M. et al. 2008. *Sociálna práca vo verejnej správe*. Bratislava: VŠ ZaSP sv. Alžbety.
- OLÁH, M. et al. 2011. *Metódy sociálnej práce v praxi*. Bratislava: VŠ ZaSP sv. Alžbety.
- OLÁH, M. – ROHÁČ, J. 2008. *Sociálnoprávna ochrana detí a sociálna kuratela*. Bratislava: VŠ ZaSP sv. Alžbety.
- OLÁH, M. – SCHAVEL, M. – ONDRUŠOVÁ, Z. – NAVRÁTIL, P. 2009. *Sociálna práca – vybrané kapitoly z dejín, teórie a metód sociálnej práce*. Bratislava: VŠ ZaSP sv. Alžbety.
- TOMEŠ, I. 2010. *Úvod do teorie a metodologie sociální politiky*. Praha: Portál.
- Webová stránka Slovenskej komory sociálnych pracovníkov a asistentov sociálnej práce <http://socialnapraca.sk/>,